

แคนาดาดูแลทรัพยากรธรรมชาติอย่างดี

นายสุจิต นิमितกุล

แคนาดาเป็นประเทศอยู่เหนือสุดของทวีปอเมริกา โดยอยู่เหนือและติดกับสหรัฐ ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้า ออกประเทศนี้หลายครั้ง ทั้งเดินทางไปศึกษาดูงาน เดินทางไปท่องเที่ยวและเดินทางเข้าไปมี



วัตถุประสงค์เฉพาะ ประกอบกับเมืองดีทรอยท์ (Detroit) ที่ผู้เขียนได้ศึกษาอยู่อยู่ติดกับแคนาดา เพียงข้ามสะพานเล็ก ๆ ก็ถึงแคนาดาแล้ว ฉะนั้นจากประสบการณ์และการพบเห็นตลอดจนการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้มีความประทับใจที่ประเทศนี้สามารถดูแลทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างดี ทั้งธรรมชาติที่เกิดขึ้นเอง และการดูแลศิลปวัฒนธรรมที่ดีเด่น ซึ่งนำศึกษาหรือ

กล่าวรวม ๆ คือ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

แคนาดามีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดีโดยมีทั้งระบบและข้อมูลที่ทันสมัย ทั้งนี้รัฐบาลได้มีหน่วยงานการจัดการสิ่งแวดล้อมทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น มีเจ้าหน้าที่เฉพาะและข้อมูลที่ทันสมัย สะดวกแก่การดูแลจัดการและมีเครื่องมือที่ดีที่สุดในการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ แผนที่ ซึ่งทุกสถานที่มีแผนที่ที่สามารถขอรับได้ตลอด แผนที่นั้นนอกจากจะเป็นข้อมูลหลักกว่าที่ใด มีทรัพยากรธรรมชาติสิ่งใดที่ไหนแล้วยังเป็นเครื่องมือให้ประชาชนโดยทั่วไปมีโอกาสสนับสนุนและมีข้อมูลที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างดี

ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแรกที่ยากกล่าวถึง คือ ป่าไม้ ประเทศแคนาดามีพื้นที่มากปรากฏว่ามีป่าไม้ที่ขึ้นตามธรรมชาติมากมาย นอกจากนั้นเอกชนยังสามารถทำฟาร์มป่าไม้ได้ (Forest Farm) โดยไม้เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ ประเทศที่เป็นลูกค้ารายใหญ่ของแคนาดา คือ สหรัฐ ตะวันออกกลาง เอเชีย และอเมริกาใต้ สำหรับสหรัฐนอกจากจะนำเข้าไม้ เพื่อก่อสร้างและใช้สอยแล้ว อเมริกายังเป็นลูกค้ารายใหญ่ในการใช้ผลิตภัณฑ์ของไม้ คือ กระดาษใช้สอย (Pampers) ซึ่งใช้สำหรับเด็กและคนสูงอายุ ฉะนั้น

ตลาดสำคัญและจำเป็นที่จะต้องใช้ไม้ผลัดสินค้าดังกล่าวมีปริมาณมาก และยังมีความต้องการเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สำหรับไม้ที่ถูกตัดแล้วผู้ตัดจะต้องปลูกทดแทนเสมอ แนวความคิดและวิธีปฏิบัติเรื่องการปลูกป่าเพื่อส่งออกเป็นเรื่องที่ไทยสามารถ

นำมาปรับใช้ในประเทศได้ เพราะเรามีพื้นที่และเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การปลูกป่า แต่ทศนโยบายที่ชัดเจนและแนวทางปฏิบัติสำหรับไฟไหม้ป่าเราจะได้เห็นเสมอๆว่า จะมีไฟไหม้ป่าบ่อยๆ โดยไหม้จากธรรมชาติ ผู้เขียนได้สอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่า ทางการรับทราบได้อย่างไรว่าเกิดไฟป่า



เจ้าหน้าที่ตอบว่า 90% จะได้รับแจ้งจากประชาชนเมื่อเห็นไฟป่าก็จะแจ้งมาถึงหน่วยงานเพื่อให้ไปดับตรงข้ามกรณีของไฟ 90% หรือ 10% เจ้าหน้าที่รู้เองหรือจนกว่าจะรู้ก็ไฟไหม้ไปเยอะแล้ว ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากตลอดทุกปี เรื่องไฟป่านี้สมัยผู้เขียนดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดอุทัยธานี เมื่อปี 2534 ได้มีนโยบายที่ชัดเจนเรื่องการดูแลไฟป่า ประการแรก จังหวัดมีนโยบายไฟป่าที่ชัดเจนกล่าวคือ ถือเป็นนโยบายสำคัญ เพราะจังหวัดอุทัยธานีมีป่าไม้มาก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งซึ่งเป็นมรดกโลก ฉะนั้นจะให้เกิดความเสียหายไม่ได้สำหรับยุทธศาสตร์ นั้นประการแรกได้กำชับ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู และเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกคน จะต้องแจ้งหน่วยงานและได้รับผิดชอบเมื่อมีไฟป่าเกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้ไปดับไฟ หลายกรณีผู้ว่าทราบเองมีไฟป่าจะโทรถึงนายอำเภอได้ทราบและทำการดับหรือความช่วยเหลือจากหน่วยที่เกี่ยวข้อง โดยแจ้งกำชับไปว่าอย่ารับทราบเฉยๆ แต่จะต้องยืนยันว่าดับได้ไหมและดับแล้วหรือยัง เพราะถ้าดับไม่ได้ผู้ว่าจะนำกำลัง อส. ไปดับต่อไป ผลทำให้การแก้ปัญหาไฟป่าได้ผลดีนอกจากนั้นยังได้จัดกิจกรรมไฟป่าหลายเรื่องเช่น จัดงานธิดาไฟป่า ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีเครื่องมือในการดับไฟป่า ผลทำให้กรมป่าไม้ชื่นชมผลงานจังหวัดอุทัยธานีเรื่องไฟป่า และใช้เป็นรูปแบบในการดูแลไฟป่าที่อื่นต่อไป

การดูแลอุทยาน แคนาดา มีอุทยานหลายแห่ง ซึ่งเป็นอุทยานที่สวยงามและปีหนึ่งๆมีคนเข้าไปท่องเที่ยวมากมาย ประการแรกอยากกล่าวถึงการดูแลสัตว์ป่า ซึ่งได้จัดการดูแลอย่างดีและเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส คำสรุปอย่างกว้างขวางและมรรการยืนยันว่าขึ้นส่วนของสัตว์ป่าต่างๆ ที่นำมาแสดงนั้นไม่ใช่ของใหม่ แต่เป็นของเก่า สัตว์ป่าเหล่านั้นเสียชีวิตมานานแล้ว เพื่อมิให้นักอนุรักษ์และประชาชนเข้าใจผิดว่ามีการล่าสัตว์ในปัจจุบัน ซึ่งเรื่องนี้ก็เช่นกันปรากฏว่าที่อุทัยธานี มีกลุ่มอนุรักษ์

และประชาชนไม่พอใจและไม่เห็นด้วยที่จะนำช่างมาแสดงเพราะล่อแหลมต่อการเข้าใจผิดว่าเพิ่งไปล่าช่างใหม่ สมัยผู้เขียนอยู่ที่นั่นได้มีการนำช่างมาแสดงในวันตักบาตรเทโว โดยทุกบ้านจะนำช่างเก่าซึ่งเป็นสมบัติเก่าแก่ออกมาแสดงหน้าบ้านและเชิญผู้ว่าให้ไว้โต๊ะหมู่ โดยประดับด้วยงาช้าง ทราบต่อมาจังหวัดไม่จัดแล้ว ไม่กล้าจัดเพราะกลุ่มบุคคลต่อต้าน ฉะนั้นจะต้องกล่าวอธิบายว่าเป็นของเก่าและมิได้มีการล่าสัตว์แต่ประการใด

สำหรับเจ้าหน้าที่ดูแลอุทยานนี้ก็เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสม โดยเป็นบุคคลที่มีใจรักป่าไม้และสัตว์ป่า พร้อมทั้งเป็นบุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี



ผู้เขียนได้เข้าไปเยี่ยมอุทยานหลายแห่งในแคนาดา และได้มีโอกาสต้อนรับบุคคลเหล่านั้นสมัยอยู่ภูเก็ท โดยดูแลที่พักและอาหารให้แก่บุคคลเหล่านั้นและพาไปท่องเที่ยวสถานที่ต่าง ๆ จนเป็นที่ประทับใจ เขาเหล่านั้นยืนยันว่าอุทยานทางบกและทางทะเลของไทยมีความสวยงามมาก แต่การจำกัดการยังไม่มีประสิทธิภาพ

การจัดการทรัพยากรธรรมชาติในสองเรื่องที่จะกล่าวนั้น ผู้เขียนเห็นว่าไทยมีป่าไม้และอุทยานต่าง ๆ อย่างมากมาย แต่การจัดการยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพมากนัก ฉะนั้นอาจเรียนรู้จากประเทศแคนาดา โดยรับรู้จากบุคคลซึ่งเคยไปทำงานที่แคนาดา หรือส่งคนไปศึกษาดูงาน เรื่องการจัดการป่าไม้ โดยเฉพาะประเด็นการปลูกป่าเพื่อส่งออก หรือการจัดการอุทยานเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย

